

Міністерство культури та інформаційної політики
Міністерство освіти та науки
Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Факультет фортепіано, джазу та популярної музики
Кафедра джазу та популярної музики

Макаров Олександр Олександрович

**ТВОРЧІ ПОСТАТІ ДЖАЗОВИХ БАС-ГІТАРИСТІВ СУЧАСНОСТІ
(НА ПРИКЛАДІ ГЕНРІКА ЛІНДЕРА,
АНТОНА ДАВИДЯНЦА ТА ХЕНДРІАНА ФЕРО)**

Спеціальність 025 - Музичне мистецтво
Профілізація – Джазові оркестрові інструменти

Бакалаврська робота

Науковий керівник –
кандидат мистецтвознавства,
ст. викладач
кафедри джазу та популярної музики
Войтович Олександр Орестович

Рецензент –
доцент
кафедри джазу та популярної музики
Дашак Богдан Зенонович

Львів – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. Генрік Ліндер як яскравий представник сучасного бас-гітарного виконавства.....	5
1.1. Генрік Ліндер крізь призму концертної діяльності гурту «Dirty Loops».....	5
1.2. Характеристика виконавського стилю Генріка Ліндера.....	8
РОЗДІЛ II. Творча постать Антона Давидянца.....	10
2.1. Художньо-мистецькі виміри життєвого і творчого шляху музиканта.....	10
2.2. Особливості виконавського почерку Антона Давидянца	13
РОЗДІЛ III Хендріан Феро як ключова постать сучасного бас-гітарного мистецтва.....	15
3.1. Формування музично-естетичного світогляду музиканта.....	15
3.2. Особливості виконавської майстерності Хендріана Феро.....	18
ВИСНОВКИ.....	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	22

ВСТУП

Актуальність дослідження. Традиції сучасного бас-гітарного виконавства представлені у творчості багатьох митців сьогочасного покоління. Бас-гітаристи Генрік Ліндер, Антон Давидянц, Хендріан Феро хронологічно належать до однієї генерації митців, їхня творча кар'єра триває донині, що дає можливість проаналізувати формування їхніх професійних навичок, особливості індивідуального виконавського стилю. Кожен з цих бас-гітаристів народився, виховувався здобував досвід у різних куточках світу та за різних умов, тим не менше вони змогли стати відомими завдяки своїй майстерності імпровізації, використанню цікавих способів та технік гри, складів та ін. Виконавські традиції Генріка Ліндера, Антона Давидянца та Хендріана Феро стали орієнтиром для нового покоління бас-гітаристів, тому важливо належним чином досліджувати ці тенденції та використовувати їх у практиці гри на бас-гітарі. Це і становить актуальність нашого дослідження.

Мета роботи полягає у висвітленні творчих постатей Генріка Ліндера, Антона Давидянца, Хендріана Феро та характеристиці виконавського стилю музикантів.

Завдання дослідження:

- окреслити концертну діяльність Генріка Ліндера як яскравого представника сучасного бас-гітарного виконавства;
- визначити особливості виконавського стилю Генріка Ліндера;
- дослідити життєвий і творчий шлях Антона Давидянца;
- здійснити характеристику виконавських тенденцій Антона Давидянца;
- прослідкувати формування музично-естетичного світогляду Хендріана Феро;
- розглянути особливості виконавської манери Хендріана Феро.

Об'єктом дослідження є бас-гітара у сучасному джазовому мистецтві, а **предметом** – особливості творчо-виконавського шляху Генріка Ліндера, Антона Давидянца та Хендріана Феро.

Матеріалом дослідження є численні інтерв'ю, майстер-класи, аудіо- та відеозаписи, які демонструють виконавську майстерність Генріка Ліндера, Антона Давидянца, Хендріана Феро та розкривають особливості життєвого і творчого шляху музикантів.

Наукова новизна роботи полягає у спробі дослідити особливості творчо-виконавського почерку трьох сучасних бас-гітаристів, зокрема, Генріка Ліндера, Антона Давидянца, Хендріана Феро та здійснити компаративний аналіз їхнього виконавського стилю.

Теоретичною базою дослідження стали наступні праці:

- дослідження, присвячені розгляду історії джазового мистецтва:

Ю. Верменича [5], В. Конен [6], Е. Овчинникова [11], В. Фейертага [13];

- інтерв'ю, які висвітлюють особливості творчо-виконавського шляху Г. Ліндера: С. Jisi [18], А. Raguraman [20];

- статті та інтерв'ю, у яких розглядається життєвий та творчий шлях А. Давидянца, а також його концертна діяльність: Е. Лезової [7], А. Манукяна [8], А. Миронової [9] та ін.;

- дослідження та інтерв'ю, які розкривають особливості формування виконавського стилю Х. Феро: J. D'Augia [15], J. Kot [19] та ін.

Методологія дослідження складається з комплексу наукових методів: джерелознавчого – при вивченні інтерв'ю, майстер-класів та інших матеріалів про Генріка Ліндера, Антона Давидянца, Хендріана Феро; історичного – при розгляді історії виникнення альбомів, створення музичних гуртів та ін.; методу музикознавчого аналізу – при дослідженні особливостей виконавського стилю музикантів, зокрема, способів гри, технік, прийомів та ін.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок – 26,

кількість сторінок основного тексту – 24, список використаних джерел – 20 позицій.

РОЗДІЛ І

ГЕНРІК ЛІНДЕР ЯК ЯСКРАВІЙ ПРЕДСТАВНИК СУЧАСНОГО БАС-ГІТАРНОГО ВИКОНАВСТВА

1.1. Генрік Ліндер крізь призму концертної діяльності гурту «Dirty Loops»

Генрік Ліндер належить до числа сучасних виконавців на бас-гітарі, творча кар'єра якого розвивається з кожним роком. Митець народився у Стокгольмі у 1985 році, з дитинства виявляв інтерес до музики. Його кар'єра як піаніста розпочалася у віці чотирьох років. Досить значний вплив на формування виконавських пріоритетів Г. Ліндера здійснила його старша сестра. Вона часто слухала композиції американської рок-групи Soundgarden, внаслідок чого у Генріка виникло зацікавлення нетрадиційною метрикою, яке характерне і для деяких його пісень. У 13-річному віці Генрік Ліндер розпочинає заняття на бас-гітарі. Він захоплюється групами «Red Hot Chili Peppers» та «Airplane», а згодом «The Brecker Brothers» та «Tribal Tech», зокрема, бас-гітаристом, Гері Віллісом. З цих пір Г. Ліндер розпочинає брати приватні уроки у шведського бас-гітариста Р. Сундіна.

Генрік Ліндер навчався у Королівському музичному коледжі, де розпочалася його співпраця з Йонахом Нільссоном (вокал, фортепіано) та Ароном Меллергардом (ударні). До цього майбутні музиканти разом здобували освіту у гімназії Södra Latin у Стокгольмі, а у 2008 р. організували гурт «Dirty Loops» («Брудні петлі»). Кожен з членів групи відрізнявся унікальними виконавськими можливостями та зумів виробити власний стиль. Г. Ліндер використовував різноманітні прийоми гри та володів цікавими методами імпровізації. Музична кар'єра іншого учасника гурту, Й. Нільссона розпочалася зі співу у церковному хорі та диригуванні. Він захоплювався фортепіанною музикою (спочатку традиційною, згодом – джазовою), створював музику на

біблійні мотиви, а після приєднання до групи став творити у загальному напрямі «Dirty Loops». Ще один учасник музичного колективу, А. Меллергард, виріс у музичній родині та відрізнявся високою майстерністю виконання на ударних інструментах.

В основі репертуару групи «Dirty Loops» були спочатку аранжування відомих пісень у стилі джазу, хоспелу, фанку, попу та інших напрямків. Найвідомішими стали обробки у стилі «jazz fusion» композицій «Baby» Дж. Бібера, «Rolling in the Deep» Адель, «Wake Me Up» Авіції та ін. У 2010 р. учасники гурту створили кавер на пісню Леді Гаги «Just Dance», який став однією з найпопулярніших обробок на просторах інтернету та в рамках концертів. У 2011 р. музиканти гурту «Dirty Loops» підписали контракт з продюсером А. Карлссоном, який займався розвитком бренду групи.

У 2012 р. гурт гастролював у США, виступаючи з такими відомими музикантами як Б. Макнайт, барабанщик С. Філліпс та бас-гітарист Н. Іст. Згодом музиканти уклали контракт на запис із відомим продюсером і режисером Д. Фостером та компанією «Universal Music Verve». Автор пісень гурту Д. Фостер порадив колективу розширити обробки популярних пісень, які склали більшу частину репертуару гурту на початках, оригінальними творами, які лише додали популярності молодій групі. Дебютний альбом гурту «Loopified» побачив світ у 2014 році (Японія, Великобританія, США). Однією з найвідоміших композицій альбому стала пісня «Hit Me», яка мала найбільшу популярність у Японії. У цьому ж році Г. Ліндер отримав нагороду «Young Gun» від журналу «Bass Player» під час виступу у Сан-Франциско. Найбільш плідним щодо виконавської діяльності став для групи 2015 рік, протягом якого Генрік Ліндер разом з іншими учасниками гурту з успіхом виступив в Осаці, Токіо, Гонконзі, Сеулі, Сінгапурі, Мельбурні, Брісбені, Сіднеї, Окленді та багатьох інших містах. Учасники гурту виступали поруч з відомими виконавцями, зокрема, з Maroon 5 у рамках свого п'ятого альбому.

Рис. 1.1. Генрік Ліндер у складі музичного гурту «Dirty Loops»

У 2018 р. учасники гурту «Dirty Loops» вказали на певні розходження у творчих світоглядах під час роботи над своїм другим альбомом, однак у 2019 р. вийшла перша композиція цього альбому, а у 2020 р. відбувся студійний запис їхнього альбому «Фенікс». Він став для учасників гурту певним відродженням, новою хвилею їхній творчих ідей. «На створення нашого другого альбому пішло багато часу, тому ми прагнули випустити всі пісні як сингли, і зробити для них відео. Власне, це свого роду гібрид між EP та альбомом, тому що він триває 30 хвилин; якби ми додали ще 15 хвилин, це було б стільки, скільки «Loopified» <...> Написання для нас є повільним процесом, тому що аранжування – це начебто написання другої пісні; це займає багато часу. Ми сидимо з мелодіями, поки не будемо ними задоволені. У цьому альбомі для нас було важливо спочатку писати прості поп-пісні, тому у них немає гармонії, яка диктує мелодію» [18].

Творча кар'єра Г. Ліндера триває, хоча сам музикант зізнається, що останні роки стали для нього періодом для переосмислення творчих світоглядів. «Щось трапилося під час цієї пандемії, що призвело також до психологічного

обмеження. Раніше я завжди сумнівався у своїй грі, особливо перед найсильнішими басистами. Я завжди боявся, що мене засудять. Зараз я це пережив, і я просто зосереджуюсь на тому, щоб робити все, що можу; якщо людям це подобається – нехай подобається, а якщо ні – то ні. Не знаю, як і коли це сталося, але раптом моя гра відкрилася по-іншому, і я зміг дотягнутися далі, тому що мав більше душевного спокою. Також карантинні обмеження дали мені час займатися набагато більше, послідовно. У мене були ідеї, з якими я працював давно, і вони почали ставати на свої місця. Це допомогло мені надалі розвивати свій індивідуальний голос на інструменті» [18].

1.2. Характеристика виконавського стилю Генріка Ліндера

Генрік Ліндер є унікальним бас-гітаристом з специфічною манерою виконання та надзвичайно високим рівнем майстерності. Він використовує різноманітні прийоми гри, акорди, які відрізняють його виконавський стиль серед багатьох інших. Музикант вільно почувається у багатьох стилях музики (джаз, хоспел, фанк, поп, рок та інші), що обумовлює унікальність його творчого обдарування.

Рис. 1.2. Генрік Ліндер

Особливістю виконавського стилю Генріка Ліндера є використання слепової та теппінгової технік гри на бас-гітарі. Музикант розробляє цікаві гармонічні концепції, працює з різноманітними техніками імпровізації. Характерною рисою його імпровізацій є надзвичайна швидкість. Усі, кому пощастило побачити імпровізації Генріка Ліндера, із захопленням відзначають його віртуозність та енергійність, творчий підхід до виконання.

Також Г. Ліндер один із небагатьох виконавців застосовує спосіб гри акордами на бас-гітарі, що не є типово для традиційної гри на цьому інструменті. Музикант часто використовує ритмічні модуляції, цікаво інтерпретує різноманітні ритмічні комбінації. Унікальність звучання бас-гітари у музиканта полягає також у його інструменті. Г. Ліндер використовує бриджевий датчик, який допомагає йому відтворювати різні градації звуку. В цілому, слід зазначити, що Генрік Ліндер володіє високими знаннями гармонії, ритміки, серйозним теоретичним підґрунтям, яке у поєднанні з практичними навичками дозволяє йому стати одним із найпрофесійніших та найвідоміших бас-гітаристів сучасності.

Щодо вибору інструментів, слід зазначити, що на початку виконавської кар'єри Генрік Ліндер займався на бас-гітарах музичних марок «Yamaha», «Fender» та «Cord», згодом грав на шестиструнній та семиструнній гітарах, а також на іменній гітарі «Mattisson Bass Series IV Henrik Linder Signatur».

РОЗДІЛ II

ТВОРЧА ПОСТАТЬ АНТОНА ДАВИДЯНЦА

2.1. Художньо-мистецькі виміри життєвого і творчого шляху музиканта

Антон Давидянц фігурує в історії сучасного музично-виконавського простору як один із найвідоміших та найпрофесійніших бас-гітаристів світового рівня. Музичні критики та слухачі часто згадують його як митця з неймовірною творчою енергією, високим технічним рівнем та фантазією, а також унікальним виконавським стилем, який не має аналогів в історії вітчизняного бас-гітарного виконавства. Майбутній музикант народився поблизу Москви у 1984 році. Значну роль на формування його творчої кар'єри здійснила сім'я, яка передбачила музичний розвиток хлопчика та допомогла йому стати на шлях успіху.

«Мій батько Карен Давидянц – наполовину вірменин. А ось дідусь Сергій Давидянц був чистокровним вірменином. Дядько Андрій Давидян <...> дуже відомий в музичних колах Москви – співає у знаменитій московській групі «Soundcake» вже близько 20 років, – розповідає Антон Давидянц в інтерв'ю для А. Манукяна. – Моя мама Елеонора Теплухіна – концертує класична піаністка світового рівня, лауреат багатьох міжнародних конкурсів, і своєю музичною підготовкою я зобов'язаний саме їй. Мій дідусь був також відомим естрадним співаком. Він викладав у Московському державному університеті культури і мистецтв. Але головне, дідусь відомий завдяки фільму "Пісня першого кохання". Всі пісні, які там звучать, заспівав, а відповідно і озвучив мій дідусь. Тому мій шлях з самого початку був визначений, тільки я про це дізнався набагато пізніше» [8].

У 7 років Антон розпочав займатися у музичній школі у класі фортепіано. Він робив значні успіхи, брав участь у конкурсах, де виконував класичні фортепіанні твори. Перші серйозні захоплення популярною музикою виникли у

нього в підлітковому віці. «Я вперше почув відому тоді рок-групу «Nirvana» і просто ошаленів від неї. Можна сказати, що мій прихід у світ сучасної музики пов'язаний саме з цією подією. А одного разу я побачив у одного з друзів бас-гітару. Але найцікавіше, що вона мені на той момент абсолютно не сподобалася. Після такого інструменту, як фортепіано, чотири струни бас-гітари виглядали вкрай непереконаливо. І я почав пробувати себе на шестиструнній гітарі. Це було приємніше, ніж грати на фортепіано [8]. А. Давидянц розпочав займатися з щонайменше по 10 годин на день, щоб вступити до Державного музичного училища естрадно-джазового мистецтва, після чого навчався в Інституті мистецтв у Москві.

Після закінчення навчання Антон Давидянц розгорнув активну творчовиконавську кар'єру. У 2001 р. він розпочав працювати зі своїм дядьком у музичному гурті «Soundcake», в 2003 р. став володарем Гран-прі на всеросійському конкурсі «Багатолика гітара». Водночас музикант продовжував вдосконалювати виконавську майстерність на бас-гітарі, слухав різноманітні зразки світової популярної класики та грав у багатьох колективах від джазу до року, що допомогло йому сформувати безцінний досвід та постійно підвищувати власний рівень. Антон Давидянц активно виступав у ролі сесійного музиканта з такими популярними артистами та групами, такими як «Бі-2», «А-Студіо», М. Носков, А. Цой та ін. Окрім того, він співпрацював з відомими виконавцями світового рівня, серед яких В. Донаті, Г. Гован, Г. Борлаї, Н. Віккаро, А. Хатчінс, Е. Марієнталь, Н. Таунслі та ін. Водночас Антон Давидянц є успішним продюсером, який створює спільні проекти разом з відомими гітаристами та виконавцями на ударних інструментах. Станом на сьогодні А. Давидянц є учасником більше 30-ти музичних колективів. Він виступає разом з О. Бутманом, С. Манукяном, колективами «Zventa Sventana» та «Мірайф». Також митець є автором власного проекту – тріо "Impact Fuze", до якого входять Ф. Досумов (гітара) та французький музикант Д. Шміт (ударні).

Рис. 2.1. Антон Давидянц

Важливим видом виконавської практики Антона Давидянця є проведення майстер-класів. За майже 20-річний період творчої діяльності музикант брав участь у численних заходах такого типу. «Майстер-класи – це звичайна для мене практика, – зізнається А. Давидянц. – Але в кожному місті я очікую зустріти сприйнятливих людей, які хочуть нових знань» [7]. Одним з останніх майстер-класів на батьківщині митця був вечір у м. Володимирі, який відбувся у 2020 р. «Давидянц у Володимирі вдруге, – розповідає організатор заходу Д. Бугаков. – Вперше він приїжджав у 2015 році: виступав з успішною співачкою Анастасією Волокітіною. На теперішній момент Антон набув великої популярності, але я все одно здивований, що подія викликала такий ажітаж. При дотриманні умов нинішніх обмежень посадка в "Grey Whale" була повною» [7]. На майстер-класах А. Давидянц залюбки ділиться з глядачами секретами інструментальної практики, особливостями ведення ритміки, технічними прийомами та ін. У травні 2021 р. відбувся ще один майстер-клас музиканта у м. Санкт-Петербург, в рамках якого А. Давидянц грав у супроводі студійних програм за участі Г. Борлаї, Є. Побожего, В. Степанова, а також познайомив слухачів з новим альбомом групи «Panzerballett».

Виступи Антона Давидянца користуються успіхом серед публіки, про що свідчить висока відвідуваність його заходів. «Мій рекорд за останній рік – це дві людини з квитками на моєму концерті. У клуб Олексія Козлова в Москві, – ділиться музикант. – А максимум, в той же клуб, десь близько 400 осіб. Коли я привозив Верджила Донаті – це легендарний австралійський барабанщик. Дуже по-різному завжди» [9]. Про свого слухача А. Давидянц завжди відгукується з любов'ю та турботою. «Це ті, хто цікавляться рідкісною музикою, яка не звучить з екранів телевізора чи по радіо. Це та музика, яку потрібно самому шукати. Це допитливі люди, яким цікаво нове, чого немає в широкому доступі. І це інтелегентні люди, як правило. Такий, напевно, основний портрет» [9].

2.2. Особливості виконавського почерку Антона Давидянца

Індивідуальний стиль Антона Давидянца є унікальним явищем в історії сучасного бас-гітарного виконавства. Більшість практичних навичок він здобув самостійно, тим не менше, його виконавський досвід є надзвичайно широким, а творчі методи та підходи, продемонстровані на численних майстер-класах та інших заходах, заслуговують на увагу з боку професійних музикантів та слухачів. Основними стилями музики, в яких працює А. Давидянц, є fusion та funk. Однією з особливостей його виконавства є оригінальність та незвичність складів. Він виступав, зокрема, у дуеті зі скрипкою (Анна Ракіта), ударними та ін. «Те, що цікаво особисто мені – дует з Анною Ракітою. Анна Ракіта – фантастична скрипалька, закінчила державну консерваторію по скрипці. Вона також грає джаз і складає свою музику» [9]. Технічними навичками А. Давидянц схожий з попереднім бас-гітаристом Г. Ліндером, оскільки він також вважається імпровізатором-віртуозом у різних стилях музики, експериментує з ритмами, використовує ритмічні модуляції.

Рис. 2.2. Антон Давидянц та Анна Ракіта

Для виконавської манери А. Давидянца характерне активне застосування слепової техніки, яку він відточує до максимального рівня майстерності. На ранніх етапах творчої кар'єри Антон Давидянц часто застосовував прийом гри трьома пальцями, однак з часом він відійшов від цього способу. У його виконанні майже завжди присутні швидкі темпи, дроблення тривалостей аж до появи тридцять других, у зв'язку з чим була сформована думка про низький рівень його мелодичного таланту.

Антон Давидянц також зазначає, що єдиною метою занять музикою є лише любов до неї, яка повинна приносити задоволення. «Гарна музика – це складне мистецтво, яке часто не приносить грошей. На початку шляху важливо не думати про проблеми і не пов'язувати творчість з бажанням заробити» [7]. Варто також зазначити, що на сьогодні Антон Давидянц відновив активні заняття на фортепіано, розпочаті у дитинстві, оскільки його рівень гри на бас-гітарі досяг максимальної віртуозності.

Антон Давидянц зізнається, що для нього не є важливим з чого виготовлена бас-гітара – головне, щоб інструмент добре звучав. Музикант не обмежується одним інструментом, і у свій час перегравав на усіх можливих бас-гітарах, зокрема преміум-класу («Fodera», «Ken Smith», «Mayones»). Відомо також про його неофіційну співпрацю з німецькою майстернею «Le Fay». З 2018 року Антон

Давидянц є офіційним представником компанії «Mayones» та має свою власну модель бас-гітари від цієї компанії.

РОЗДІЛ III

ХЕНДРІАН ФЕРО ЯК КЛЮЧОВА ПОСТАТЬ СУЧАСНОГО БАС-ГІТАРНОГО МИСТЕЦТВА

3.1. Формування музично-естетичного світогляду музиканта

Хендріан Феро – творча особистість світового рівня з найвищими професійними навичками та найдосконалішою виконавською майстерністю. Він народився у 1984 році у Парижі у музичній родині. Саме батьки першими привили майбутньому музиканту любов до мистецтва та сприяли розвитку його таланту. Вже у дитинстві Х. Феро познайомився з різноманітними напрямками музики, серед яких, зокрема, рок-н-рол, блюз, фанк, R&B та джаз. Перші уроки гри на гітарі відбулися у віці 8 років, коли Хендріан став займатися з батьком-гітаристом. «Я повинен подякувати своєму батькові, оскільки саме він з самого початку відкрив мені музику, – зазначає Х. Феро. – Багатьом молодим виконавцям не так пощастило, їх іноді неправильно спрямовують або взагалі не спрямовують» [19]. Через кілька років він розпочав підбирати на слух басові партії з композицій популярних гуртів, а саме «Earth, Wind & Fire», «The Police», «ZZ Top», «Kool and the Gang», «Chic», а також виконавців Е. Клаптона, С. Вандера, М. Джексона, Д. Фагена, А. Моріззете, Ш. Кроу та ін. Творчими кумирами Хендріана Феро стали Ч. Корія, Дж. Маклафлін, Г. Генкок та багато інших.

У віці 12-ти років Х. Феро відкрив для себе виконавський талант американського бас-гітариста та композитора Джако Пасторіуса, прослухавши копію компакт-диска "The Birthday Concert". Це сприяло глибшому зануренню юного музиканта у мистецтво бас-гітарного виконавства. «Джако дав мені багато що: Дотик, Плавність, Ліризм ... а також манеру підтримувати певне "гарчання"», – зізнається Хендріан Феро. – Потім я виявив таких бас-гітаристів, як Крістіан Макбрайд та Віктор Бейлі, а також Ентоні Джексона, Річарда Бона, Марка Берто. Мене також надихнули такі гітаристи, як Бірелі Лагрен, Сільвен Люк, піаністи

Джо Завінул, <...> та безліч інших великих: Майкл Брекер, Джим Борода. Бас-гітаристи Домінік Ді Пьяцца, Гері Вілліс, Скуллі Свіріссон та Метью Гаррісон також надихнули мене, оскільки вони мають чітке бачення інструменту: грають на бас-гітарі та мають дуже цікавий звук» [14]. Згодом Хендріан Феро зрозумів, що для нього велику честь складають порівняння з Джако, проте він прагне розповідати та демонструвати радше індивідуальні досягнення.

Музична кар'єра Хендріана Феро розпочалася дуже рано. Наприкінці 2004 року він розпочав створювати власні твори для свого сольного проекту, а також виступав у клубах та джемах на паризькій сцені. У 2005 році Хендріан отримав від Джона Маклафліна пропозицію взяти участь у двох його композиціях ("For Jaco", "Senor CS") з альбому "Industrial Zen". Це була надзвичайно важлива співпраця, яка стала для Х. Феро цікавою виконавською практикою та сприяла його популярності. «Для мене було чудовим досвідом поїхати на гастролі з Джоном. Це було моє перше турне по США з Джоном Маклафліном. Перший тур із "живою легендою" – це те, що я ніколи не забуду. Гра для величезної захопленої аудиторії була для мене справжнім досвідом. Атмосфера під час деяких концертів була такою насиченою, і американська, і канадська аудиторія були дуже гарячими до сприйняття» [19].

У 2006 р. Хендріан Феро закінчив запис сольного альбому "Hadrien Feraud" разом з іншими музикантами. Невдовзі відбулися його гастролі до Північної Америки та Канади, де молодого виконавця із захопленням сприймала найрізноманітніша публіка. У 2009 р. музикант здійснив європейський тур разом з Дж. Маклафліном, Г. Хасбендом та М. Мондезіром. У 2012 р. він виступав у США та Європі з Д. Бендом, у 2013 – разом з «Chick Corea & The Vigil». У 2016 році відбувся світовий тур Х. Феро з джазовим гітаристом Л. Рітенуром, у 2017 році – з Х. Уехарою. Музикант працює з неймовірним ентузіазмом, його виконавська кар'єра набуває нових, цікавих обертів. «Мої цілі полягають просто у тому, щоб мати можливість продовжувати все, що я робив останні кілька років, – ділиться Хендріан в інтерв'ю з Джейком Котом. – Я з нетерпінням чекаю зустрічей і гри з новими гравцями, наскільки можу, і буду намагатися долучитися

до стількох захоплюючих проєктів, скільки зможу, або нових власних проєктів. Я просто хочу продовжувати отримувати задоволення від цього заняття і, можливо, знайти “нову” концепцію» [19].

За час творчої кар’єри Хендріан Феро записав близько десятка студійних альбомів (кілька особистих та за участі інших музикантів). У 2006 р. вийшов альбом «Industrial Zen», записаний Джоном Маклафліном. Останній створив 8 пісень у стилі jazz fusion та electric jazz, серед яких присутні твори-присвяти іншим музикантам та митцям («Для Жако», «Новий блюз», «Шлях Уейна», «Всього лиш трохи більше», «Дорогий Далай-лама», «Сеньйор CS», «Мати-природа» та ін.). У композиціях було використано різноманітні інструменти, серед яких, зокрема, барабани, клавішні, бас-гітара, саксофон, а також вокал. Альбом отримав схвальну оцінку музичних критиків та публіки. У 2008 р. Хендріан Феро долучився до запису альбому «Floating Point», у створенні якого також брали участь Дж. Маклафлін, Л. Бенкс, Р. Баро, Дж. Брукс, Ш. Субраманьям, Ш. Махадеван, У. Раджеш, Н. Кумар. В історії дискографії Хендріана Феро присутні також інші сольні та колективні альбоми, серед яких «Hadrien Feraud» (2007), «Brooklyn, Paris to Clearwater» (2007), «Official Pirate» (2007), «Bireli Electric Side» (2008), «Christophe et Tony Raymond» (2008), «Born in the 80's» (2015), «Spirit Fingers» (2018). Хендріан Феро отримав ряд нагород, серед яких звання "Rising Star Electric Bassist of the year" в рамках опитування критиків «Down Beat» (2008), "Приз читачів" у Журналі «Bass Player», «Bassplayer Magazine cover» (2017-2018).

Незважаючи на майже 20-річний період творчо-виконавської діяльності та високий рівень технічної майстерності, Хендріан Феро продовжує розвивати свої вміння та досить скромно відгукується про власні досягнення. «Здається, я зробив те, що зробили більшість інших виконавців. Я просто слухав багато інструменталістів на багатьох різних інструментах, вивчав їх, а також намагався зрозуміти їхній спосіб мислення ... Що стосується мого власного "голосу", навіть незважаючи на все це, я не думаю, що насправді його знайшов. Я відчуваю, що це наближається, але відбувається досить повільно» [19].

3.2. Особливості виконавської майстерності Хендріана Феро

Хендріана Феро не випадково вважають бас-гітаристом найвищого виконавського рівня, адже його талант майже не має рівних серед сучасних музикантів. Музиканта заслужено можна назвати одним із найбільших віртуозів в історії нинішнього мистецтва джазової імпровізації. Навіть найпростіший твір у виконанні Х. Феро перетворюється у цікаву оригінальну обробку, що свідчить про особливий підхід та інший рівень осмислення імпровізації як такої.

Незважаючи на те, що Х. Феро не здобув систематизованої професійної музичної освіти, це не завадило йому досягнути висот у володінні бас-гітарою та виробити власний виконавський стиль. Навпаки, з його творчістю з'явилися нові виконавські тенденції, які почали активно використовувати наступні покоління музикантів. Серед таких, зокрема, трипальцева техніка на основі секстолей та ін. Аналізуючи виконавський стиль Хендріана Феро, можна сміливо сказати, що він володіє усіма сучасними техніками та прийомами на найвищому рівні.

Рис. 3.1. Хендріан Феро

На початку співпраці з Чиком Коріа Хендріан Феро навіть не зумів прочитати ноти, надіслані йому великим піаністом для опрацювання, тому певний час йому доводилося вправлятися у читанні нот. Однак, це водночас і формує унікальність виконавського стилю музиканта, оскільки батько навчав його грати на бас-гітарі як на гітарі, а сприймання музики на слух лише загостило відчуття ритму, темпу та ін. В арсеналі Хендріана Феро чимало бас-гітар, починаючи з тих, які купував йому батько під час найперших занять. Музикант грав на бас-гітарі «Mayoness Jabba 5 Custom Shop bass», а також на своєму власному, іменному інструменті «Jabba Hadrian Feraud 5».

ВИСНОВКИ

У представленому дослідженні вперше в українському музикознавстві розглянуто творчі постаті сучасних представників бас-гітарного мистецтва Генріка Ліндера, Антона Давидянца та Хендріана Фєро, обґрунтовано теоретичні засади їх виконавського стилю. Результати виконаних в роботі завдань можна підсумувати у наступних висновках:

В роботі окреслені особливості життєвого та творчого шляху Генріка Ліндера, Антона Давидянца та Хендріана Фєро, вперше запропонована характеристика виконавського почерку музикантів. В результаті дослідження вдалося досягти поставлених завдань, одним з яких є висвітлення концертної діяльності Генріка Лідера як яскравого представника сучасного бас-гітарного виконавства та визначення особливостей його виконавського стилю. Генрік Ліндер здобував професійну освіту у Королівському музичному коледжі, тут розпочалася співпраця з Й. Нільссоном та А. Меллергардом, які згодом організували гурт «Dirty Loops» («Брудні петлі»). Спочатку музиканти виконували аранжування знайомих пісень у стилі джазу, хоспелу, фанку, попу, згодом почали створювати власні композиції. Альбоми музичного колективу «Loopified» та «Phoenix» користувалися успіхом серед слухачів. Генрік Ліндер у складі гурту «Dirty Loops» подорожував у США, Японії, Великобританії, Європі, його творча кар'єра триває донині. Генрік Ліндер вільно виконує будь-які стилі музики (джаз, хоспел, фанк, поп, рок). Він володіє широким багажем знань з гармонії, теорії, які поєднує з практичними навиками. Основними рисами виконавського стилю Генріка Ліндера є використання слепової та тепшінгової технік гри на бас-гітарі, гра акордами, застосування ритмічних модуляцій, високий рівень майстерності імпровізації та ін.

Наступними завданнями нашої роботи стали дослідження життєвого і творчого шляху Антона Давидянца та здійснення характеристики його виконавського стилю. А. Давидянц є виконавцем російського походження, він

народився та виріс у музичній сім'ї, яка сприяла його розвитку як музиканта та у виконавській кар'єрі. А. Давидянц навчався у музичній школі по класу фортепіано, у Державному музичному училищі естрадно-джазового мистецтва та Інституті мистецтв у Москві. Він виступав у ролі сесійного музиканта з відомими артистами та групами («Бі-2», «А-Студіо», М. Носков, А. Цой), співпрацював з виконавцями світового рівня (В. Донаті, Г. Гован, Г. Борлаї, Н. Віккаро, А. Хатчінс, Е. Марієнталь, Н. Таунслі). А. Давидянц є учасником більше 30-ти музичних колективів, однак сьогодні його майстерність гри на бас-гітарі є настільки високою, що він вирішив відійти від цього інструменту на користь фортепіано. Для виконавського почерку гри А. Давидянця на бас-гітарі характерні оригінальність та незвичність складів (в дуеті зі скрипкою, барабанами), віртуозний рівень технічної майстерності, імпровізації у різних стилях музики, експерименти з ритмами, використання ритмічних модуляцій, а також прийом гри трьома пальцями на ранніх етапах, перевага швидких темпів, дроблення тривалостей та ін.

Також в результаті роботи вдалося прослідкувати формування музично-естетичного світогляду Хендріан Фєро та розглянути особливості виконавської манери музиканта. Х. Фєро почав займатися музикою з батьком, який навчив його грати на гітарі. В юному віці Хендріан створював власні твори для сольного проекту, виступав у клубах на паризьких сценах. Х. Фєро пощастило познайомитися та концертувати з найвідомішими музикантами, серед яких Дж. Маклафлін, Г. Хасбенд, М. Мондєзір, Д. Бенд, Л. Рітенур, Х. Уехара. Хендріан Фєро брав участь у створенні альбому «Industrial Zen», записаного Дж. Маклафліном, а також у таких альбомах як «Hadrien Feraud», «Brooklyn, Paris to Clearwater», «Official Pirate», «Bireli Electric Side», «Christophe et Tony Raymond», «Born in the 80's», «Spirit Fingers» та ін. Попри відсутність систематичної музичної освіти, Хендріан Фєро володіє неймовірним внутрішнім чуттям ритму, гармонії, імпровізує у найшвидших темпах. Йому доступні усі техніки та прийоми гри на бас-гітарі, а трипальцева техніка на основі секстолей, яку він активно застосовує, стала предметом запозичення для інших музикантів.

В результаті компаративного аналізу виявлено, що спільними рисами життєвого та творчого шляху Генріка Ліндера, Антона Давидянца та Хендріана Фера стало виховання у музичній родині, приналежність до однієї часової епохи, а для Генріка Ліндера та Антона Давидянца – заняття на фортепіано у дитинстві, які А. Давидянц зараз відновив на постійній основі. Спільними ознаками виконавського стилю музикантів є високий рівень імпровізації, віртуозність, технічна майстерність, а відмінними рисами є особлива для кожного виконавця стилістика, інтонування, а також загальне ставлення до музики та до інструменту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акопян Л. Музыка XX века. Москва : Практика, 2010. 855 с.
2. Антон Давидянц. New Age Generation. Интернет-ресурс: https://jfc-club.spb.ru/anton_davidjanc/
3. Беличенко С. Импровизация в контексте фактологического анализа американской и европейской джазовой литературы. *Музыкальное образование в XXI веке: проблемы, поиски, перспективы*. 2 вып. Екатеринбург, 2005. С. 18–23.
4. Булыгин М. Henrik Linder. Мелодическая разминка по аккордовой гамме. Интернет-ресурс: <https://bassguitarpro.ru/henrik-linder-melodicheskaya-razminka-po-akkordovoj-gamme/>
5. Верменич Ю. Джаз. История. Стили. Мастера. СПб : Лань, 2007. 607 с.
6. Конен В. Рождение джаза. М : Советский композитор, 1984. 312 с.
7. Лёзова Е. Антон Давидянц о любви к бас-гитаре и сотрудничестве с Лепсом, Ёлкой и Агутиным. От фольклора до хардкора. Интернет-ресурс: <https://kluch.media/materials/anton-davidyants-o-lyubvi-k-bas-gitare-i-sotrudnichestve-s-lepsom-yelkoy-i-agutinym/>
8. Манукян А. От джаза до рока. Интернет-ресурс: <http://www.armjazz.net/davidyanz.html>
9. Миронова А. Музыкальное досье: Антон Давидянц. Интернет-ресурс: <http://rockpravda.info/muzyikalnoe-dose-anton-davidyants/>
10. Новожилов К. Бас-гитара в современной музыке. *Южно-Российский музыкальный альманах*. Ростов-на-Дону, РГК им. С. В. Рахманинова, 2006. 232-240 с.
11. Овчинников Е. Джаз как явление музыкального искусства. Москва : ГМПИ им. Гнесиных, 1984. 66 с.
12. Сарджент У. Джаз: генезис, музыкальный язык, эстетика. Москва : Музыка, 1987. 296 с.

13. Фейертаг В. Джаз. СПб : Скифия, 2008. 696 с.
14. Bassist Hadrien Feraud Interview. Интернет-ресурс:
<https://www.abstractlogix.com/bassist-hadrien-feraud-interview/>
15. D'Auria J. Bass Magazine Lockdown Check-In With Hadrien Feraud
Интернет-ресурс: <https://bassmagazine.com/artists/bass-magazine-lockdown-check-in-with-hadrien-feraud>
16. Exclusive: Listen to Dirty Loops' Debut Album 'Loopified'. Интернет-ресурс:
<https://www.billboard.com/articles/news/6214397/loopified-dirty-loops-exclusive>
17. Hadrien Feraud. Интернет-ресурс: <http://www.markbass.it/artist-detail/hadrien-feraud/>
18. Jisi C. Henrik Linder: Songified! Интернет-ресурс:
<https://bassmagazine.com/artists/henrik-linder-songified>
19. Kot J. Discussion With Hadrien Feraud. Интернет-ресурс:
<https://bassmusicianmagazine.com/2008/06/discussion-with-hadrien-feraud/>
20. Raguraman A. Dirty Loops trio a product of Swedish system. The Straits Times. 23 September 2015. Интернет-ресурс:
<https://www.straitstimes.com/lifestyle/entertainment/dirty-loops-trio-a-product-of-swedish-system>